

MOBIILIA MUISTELUA

Tapio Rautavaaran tunnetussa kappaleessa *Korttipakka* (1976) sotilas käyttää pelikortteja Raamattuna, almanakkana ja rukouskirjana. Rautavaaran versio perustuu country-muusikko T. Texas Tylerin alun perin 1948 levyttämään kappaleeseen *The Deck of Cards*. Se puolestaan pohjautuu tiettävästi jo paljon aiemmin julkaistuun kansantarinaan. Tarinassa sotilas saa esimieheltään nuhteet, kun hän on avannut kirkossa eteensä korttipakan rukouskirjan sijaan. Puhelaulukappaleen aikana kerrotaan, kuinka sotilas selittää korttien merkityksen yksi kerrallaan ja perustelee, miten hän pakan avulla muistaa Raamatun tapahtumat, kristinuskon perusperiaatteet sekä vuodenvaihtuksen.

Minä en kuljeta mukani korttipakkaa vaan kännykkää. Siitä ei ole Raamatuksi eikä rukouskirjaksi, mutta nekin löytyisivät tarvittaessa kännykällä Internetistä. Kalenteri kännykässä on – ja paljon muuta. Kännykkä on minulle myös tietynlainen muistelukoje. Olen säästänyt kännykän muistissa tärkeitä tekstiviestejä sekä valokuvia ilman että olen pahemmin miettinyt säästämisen syitä. Kenties yllättävämpää – tai sitten aivan tavallista – on se, että olen säilyttänyt muistoja myös kännykän osoitekirjassa, jonka olen ainakin toistaiseksi siirtänyt aina vanhan puhelimen hajoitessa seuraavaan puhelimeen.

En ole juuri koskaan poistanut tietoja osoitekirjasta. Ainakin osittain se on ollut tietoinen valinta. Olen jättänyt kännykän muistikirjaan esimerkiksi mummuni lankapuhelinnumeron, vaikka mummu on kuollut monta vuotta sitten. Kun näen numeron kännykän osoitekirjassa, muistan myös mummuni ja hänen äänensä.

Kännykästä löytyy äitini lankapuhelinnumero, vaikka liittymä on suljettu ja äiti käyttää nykyään vain kännykkää. Se muistuttaa minua äitini lisäksi hänen asuinpaikoistaan. Kaikkein vanhimmat ensimmäisellä kännykällä osoitekirjaan tallennetut nimet

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Koneen tuoksu: Tietotekniikan kulttuurihistoriaa haistelemassa Jaakko Suominen	5
Unten maille tietokone kainalossa: Unimuistot ja tietotekniikan arkipäiväistyminen Petri Saarikoski	26
C-kasetit suomalaisten käyttäjiensä aistimuistoissa Kaarina Kilpiö	39
Seminaarit ja matkat Tekniikan Historian Seuran syysseminari 2011 (Teija Försti)	55
Teknologian historiaa Skotlannissa (Kimmo Antila, Kaarina Kilpiö & Jan Kunnas)	57
Museot Työkalujen evoluutiota, tuotantoprosessien muutoksia ja suunnittelijan "sattumia": <i>Kättä pidempää</i> Tekniikan museossa (Tiina Jantunen)	60
Monipuolisesti uutta ja vanhaa: Berliinin tekniikan museo (Jaakko Suominen)	62
Arvostelut Palosaaren teollisuusyhdyksunnasta tietoyhdyskuntaan (Tuija Mikkonen)	64
Digitaalisen kulttuurin katkelmallisuus (Jaakko Suominen)	67
Uutiset	69
Abstracts	74

ovat pelkkinä etuniminä ja isoilla kirjaimilla, koska muita ei silloisella puhelimella helpposti saanut kirjattua. Nuo henkilöt olivat 1990-luvun lopulla kaikkein läheisimpiä – tai läheisistä niitä, joilla silloin kännykkä sattui olemaan. Olen muistelusyistä säilyttänyt osoitekirjassa myös muita tietoja sellaisista henkilöistä, joiden kanssa en ole enää juuri tai ollenkaan tekemisissä. Kännykän pin-koodillakin on tietty muisteluarvonsa, jota en kuitenkaan paljasta teille tässä.

Kännykkäesimerkki kertoo, miten muistelun tekniset apuvälineet muuttuvat, mutta tarve muistelulle säilyy. Muistot liittyvät erilaisiin aistimuksiin, kuviin, ääniin, tuntemuksiin, makuihin ja hajuihin, joita voi käyttää myös muistelun apuvälineinä. Tämän *Tekniikan Waiheita* -lehden teemanä ovatkin *Aistit, muistot ja unelmat*. Omassa artikkelissani käsittelem nettikyselyaineiston perusteella tietotekniikkaan liittyviä hajumuistoja ja niiden käyttösovelluksia. Petri Saarikoski puolestaan käsittelee saman aineiston avulla tietotekniikkaunia ja unimuistoja. Kaarina Kilpiö taas tarkastelee laajemmin erilaisten aistielämysten roolia, kun ihmiset muistelevat c-kasettikokemuksiaan. Hänen aineistonsa perustuu Musiquitous-hankkeessa toteutettuun kyselyyn.

Tämän numeron myötä siirryn syrjään *Tekniikan Waiheita* -lehden toimituksesta. Kiitos kaikille kanssatoimittajille ja muille lehden tekoon osallistuneille sekä *Tekniikan Waiheita* -lehden lukijoille näistä vuosista. Erityiskiitokset väistyvälle päätoimittajalle Teija Förstille sekä menestystä uudelle päätoimittajalle ja toimituskunnalle!

Jaakko Suominen

Jaakko Suominen on toiminut tämän *Tekniikan Waiheiden* teemanumeron vastaavana toimittajana.

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 31 e/ vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Sampsa Kaataja, sampska.kaataja@uta.fi, tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2). Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä. Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse osoitteen tw.taitto@ths.fi. Normaali-postissa lähtettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 1/2012 10. helmikuuta ja numeroon 2/2012 11. toukokuuta. Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan -erikseen päätoimittajan kanssa. Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisuoikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/ohjeet.htm>.